

LA GALERIA Lluís
Freixas

La veu insubornable

“Malgrat l'estupidesa del país, la importància de la teva poesia anirà creixent de dia en dia”, va augurar Salvador Espriu a Joan Vinyoli. El pronòstic ha resultat exacte, però ja ha costat. Vinyoli (1914-1984) va morir havent aconseguit, almenys aparentment, un prestigi notable, però no es va disposar de l'obra poètica completa en una edició acurada fins al cap de disset anys de la seva mort (Edicions 62, Clàssics catalans, 2001), i encara en van haver de passar set més per tenir-la en una edició popular (Labutxaca, 2008). L'any 1985 va rebre l'homenatge unànime però pòstum de les institucions: els premis Ciutat de Barcelona, de la Generalitat, el Nacional de Literatura (del Ministeri de Cultura, que havia rebutjat per motius ideològics l'any 1977) i l'honestíssim Crítica Serra d'Or que ja havia obtingut abans, a la dècada dels setanta, la de més projecció de l'obra i de producció literària més intensa. El reconeixement

Vinyoli buscava el lector. Quin escriptor no ho fa?

que sovint se li havia negat –o que ell sentia que se li havia negat– va ser un estímul fonamental. Vinyoli buscava el lector. Quin escriptor no ho fa? García Lorca deia que escrivia perquè l'estimessin. Algú altre va dir amb sarcasme que un autor només escriu per la posteritat quan ja no li queda cap editor a qui

remetre originals. Vinyoli –aquell poeta precoç però vacil·lant, segons diagnòstic de Carles Riba– va fer esforços per agradar i acostar-se al realisme social imperant. Per fortuna aquests esforços no van ni amagar ni contaminar la veu interior, la veu tel·lúrica i essencial, inevitable. Després dels homenatges pòstums va tornar el silenci. Ha estat en els darrers quinze anys, amb la reedició dels textos, la reivindicació del mestratge per part dels poetes de les generacions posteriors, l'impuls d'actes d'homenatge i de rutes literàries a Santa Coloma de Farners i Begur –ben presents en la seva vida i la seva obra–, la publicació de la biografia (*La bastida dels somnis*, de Pep Solà, Curbet Edicions, 2010), la creació de la càtedra Joan Vinyoli de la Universitat de Girona i el projecte d'un centre d'estudi i documentació a Santa Coloma, que aquest mateix cap de setmana li dedica el Festival Domini Màgic, que se n'ha tornat a reivindicar el nom. Passes discretes –com l'Any Vinyoli, que arriba sense els llaços i farba-lans que feien tanta nosa a l'Any Espriu–, però potser més fermes per a qui va construir minuciosament, amb “mans obreres de paraula”, una cançó alhora mística i carnal, adolorida, però vital, indagatòria, imperfecta, i profundament humana.